

Nr 45

Av herr **Holmberg m. fl.**, om statsbidrag till kommun för hemvård åt gamla.

Den senaste tidens utredningar och debatter om åldringsvården visar att det finns behov av bättre vårdmöjligheter för hundratusentals personer. Vissa nödvändiga åtgärder — lösningen av de gamlas bostadsfrågor, utbildningen av sjukvårdspersonal, anskaffning av minst 12 000 nya vårdplatser som socialpolitiska kommittén föreslagit — kommer att ta lång tid. På ett område kan emellertid betydande förbättringar ske omedelbart. Det gäller hjälpen åt sådana gamla som inte behöver medicinsk vård men måste ha daglig tillsyn. Flertalet sådana åldringar befinner sig i sina hem — ett mycket stort antal under de miserabla förhållanden som utredningen har skildrat. Andra grupper av detta klientel finns på sjukhusens kronikeravdelningar och ålderdomshem.

Många gamla som nu beredes anstaltsvård skulle föredra att vistas i sina hem om de tillförsäkrades nödig hjälp. Om detta ordnades skulle det också kunna ske en avlastning från kronikeravdelningar och ålderdomshem till förmån för många gamla som behöver sådan vård men inte kunnat få det på grund av platsbristen.

I viss omfattning förekommer hemvård med hjälp av särskilt utbildad personal, men den är alltför otillräcklig, och dessutom är nuvarande ekonomiska villkor för hemvården ett allvarligt hinder för gamla med små inkomster.

Många äldre människor får också utstå svårigheter på grund av kompetens tvister mellan landstingen och primärkommunerna om vilka fall som skall hänföras till egentlig sjukvård och vilka socialvården har skyldighet att sörja för. Dessutom finns det en mycket stor grupp av gamla som omhändertagits av släktingar, vanligen barnen — och däribland ensamstående hemmadöttrar — som ofta själva får vidkännas mångåriga försakelser på grund av bristerna i samhällets åldringsvård. Det finns skäl att företa en samordning — kanske även i detta fall med landstingen som huvudmän — så att de gamla åtminstone inte av formella orsaker vägras vård eller får vänta orimligt länge på den hjälp de behöver.

Utän ytterligare dröjsmål kan hemvård i betydande omfattning ordnas enbart genom att bevilja statsbidrag för detta ändamål. Det är nämligen ett faktum att landstingens och primärkommunernas restriktiva hållning beror på kommunernas ekonomiska trångmål. Nu tilltar också dessa svårigheter på grund av att statsmakterna övervälrat nya kostnader på kommunerna i samband med för-

ändringarna av sjukvårdens och undervisningens organisation. För att detta inte skall inverka menligt för åldringsvården bör ytterligare statsanslag utgå. Detta gäller även åtgärder på längre sikt, som vi behandlar i annat sammanhang, men för en stor utbyggnad av hemvården behövs inga långtidsplaner utan kan ske omedelbart genom ökade statsanslag.

Det finns ett stort antal husmödrar som har tillräckliga kvalifikationer för att tillse åldringar i deras hem. Många är också villiga att utföra sådant arbete på deltid — i vissa fall kanske bara ett par timmar per dag, i andra fall längre tid. Men de vill naturligtvis ha betalt för sitt arbete. Och samma rätt bör tillerkännas släktingar som tar hand om orkeslösa anförvanter. Ur samhällsekonomisk synpunkt är det också en fördel att ordna en större del av åldringsvården på detta sätt.

Socialpolitiska kommitténs undersökningar har visat att nuvarande hemhjälsformer för åldringar inte tillförsäkrar de gamla en likvärdig och rättvis behandling. Från den ena kommunen till den andra varierar kraven på de hjälpbehövandes egna insatser från drygt tre procent av överskjutande inkomst till praktiskt taget hela denna del av inkomsten. Även i fråga om möjligheten att över huvud taget få någon hemhjälp genom kommunens försorg råder mycket olika förhållanden. Det finns uppenbarligen behov av utvidgning och normerande bestämmelser så att hjälpen åt åldringar i olika delar av landet sker i tillräcklig omfattning och under likvärdiga former.

I avvaktan på sådana åtgärder bör man dock utbygga den nuvarande verksamheten för att omedelbart kunna ge ett större antal gamla bättre vård. Detta torde kunna uppnås genom särskilda statsbidrag till kommunerna. På grund av befolkningens skiftande ålderssammansättning i olika kommuner bör bidraget till hemhjälp tills vidare utgå med ett bestämt belopp per person som uppnått 67 års ålder. Socialpolitiska kommittén har beräknat att antalet 67-åringar under 1965 kommer att uppgå till 853 000 personer. Om ett statsanslag på visst belopp fördelas på antalet 67-åringar kan man därigenom erhålla en summarisk norm för fördelningen av anslaget till kommunerna. Det kommer visserligen fortfarande att råda orättvisor på grund av kommunernas olika ekonomiska bärkraft, men denna del av problemet måste lösas i annat sammanhang. Särskilda statsanslag för hemhjälp skulle dock medföra bättre möjligheter till vård för gamla i *alla* kommuner.

Under hänvisning till vad sålunda anförts föreslår undertecknade,

- att riksdagen beslutar,
- att primärkommunerna skall erhålla statsbidrag för hemvård åt gamla med ett belopp på 120 kronor per kommunmedlem som uppnått 67 års ålder,
- att för detta ändamål anvisa ett belopp på 100 000 000 kronor för budgetåret 1964/65, samt
- att i skrivelse till Kungl. Maj:t hemställa om förslag snarast

för anordnande av hemhjälp med statsbidrag i sådana former
att de gamla erhåller likvärdig hjälp oberoende av hemort.

Stockholm i januari 1964

Helmer Holmberg

Gunvor Ryding

H. Hagberg

Nr 46

Av herrar **Johansson** i Dockered och **Svensson** i Vä, om avskaffande
av den särskilda sockerskatten.

(Lika lydande med motion nr 36 i Första kammaren)

Stockholm den 16 januari 1964

Robert Johansson
i Dockered

Gustaf Svensson
i Vä
